

Ruimtelijke Ontwikkeling Marickenland De Ronde Venen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 september 2007 / rapportnummer 1762-97

INHOUDSOPGAVE

- 1. OORDEEL OVER HET MER 1**
- 2. OPMERKINGEN OVER HET MER EN AANBEVELINGEN..... 2**

BIJLAGEN

1. Projectgegevens
2. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. OORDEEL OVER HET MER

Het College van B & W van de gemeente De Ronde Venen heeft het voorontwerp bestemmingsplan voor Marickenland opgesteld. Gekoppeld aan het bestemmingsplan is een gecombineerde plan- en besluit-m.e.r uitgevoerd.¹ De gemeenteraad van De Ronde Venen is bevoegd gezag.

Het bestemmingsplan heeft als doel om een duurzaam woon-, natuur- en recreatiegebied op de agrarische gronden in de polder Groot Mijdrecht Zuid te realiseren. Naast de doelstellingen voor natuur, recreatie en wonen beoogt het plan de waterhuishouding in de polder Groot Mijdrecht Zuid te verbeteren. Het gaat hier om de bodemdaling tegen te gaan, de hoeveelheid kwel in de polder te verminderen en de capaciteit voor waterberging te vergroten.

De Commissie voor de milieueffectrapportage² is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig is** om het milieubelang bij de besluitvorming een volwaardige plaats te kunnen geven.

In dit advies geeft de Commissie een aantal aanbevelingen naar aanleiding van de conclusies van het MER ten aanzien van de natuurontwikkeling, de kwelsituatie, de bodemdaling en de waterberging. De besluiten in het voorontwerp bestemmingsplan laten nog voldoende ruimte om deze aanbevelingen in een later stadium binnen het kader van een beheer- en landschapsplan uit te werken. Daarom is de Commissie van mening dat er geen sprake is van essentiële tekortkomingen van het MER.

In het MER ligt de nadruk op de inrichting van het gebied en op de korte termijn realisatie van de verschillende natuurdoelstellingen. Uit het MER blijkt echter dat in het bijzonder de ontwikkeling van natte en vochtige schraalgraslanden een relatief lange termijn inspanning zal vragen vanwege de hoge kweldruk en de voedselrijke bodem in het plangebied. De Commissie onderschrijft deze conclusie en adviseert om vanuit een lange termijn perspectief in te zetten op een gefaseerde natuurontwikkeling en hiervoor een gedetailleerd beheerplan uit te werken.

Het bestemmingsplan beoogt de voor het gebied kenmerkende bodemdaling en kwel tegen te gaan, omdat deze beperkingen opleggen aan wonen, natuur en recreatie. Bij de conclusies in het MER over bodemdaling en kwel plaatst de Commissie de volgende kanttekeningen:

- Het MER concludeert dat in de gebieden waar vernatting door peilfluctuatie wordt ingevoerd de bodemdaling uiteindelijk zal stoppen. Naar de mening van de Commissie wordt dit in het MER onvoldoende onderbouwd.
- Wat betreft kwel constateert het MER dat het niet mogelijk is om het kwelbezwaar terug te dringen. Naar de mening van de Commissie kan het kwelbezwaar, zij het in geringe mate, tegengegaan worden door een zo groot mogelijk deel van het gebied te vernatten door peilverhoging toe te passen. Ook bodemdaling wordt daardoor tegengegaan.

Gelet op het belang van kwel en bodemdaling voor de inrichting van het gebied beveelt de Commissie aan om in het landschapsplan na te gaan hoe na-

---

¹ Plan m.e.r. was voorheen Strategische Milieubeoordeling.

² Verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

tuur- en recreatiegebieden zodanig ingericht kunnen worden dat in een zo groot mogelijk gebied vernatting plaats kan vinden.

In het MER staat dat de capaciteit voor waterberging toeneemt door de meer natuurlijke peilfluctuatie. De Commissie merkt op dat deze aanname juist is wanneer het perioden van normale regenval betreft. Bij een hoog waterpeil is echter de resterende capaciteit voor waterberging beperkt. Het is daarom noodzakelijk om aan te geven hoe de opgave voor waterberging gerealiseerd wordt in situaties van een hoog waterpeil en extreme regenval. De uitwerking hiervan kan worden meegenomen in de Watertoets ten behoeve van het landschapsplan.

2. OPMERKINGEN OVER HET MER EN AANBEVELINGEN

Realisatie en beheer van natuurgebieden

De Commissie merkt op dat de nadruk van het plan ligt op het op korte termijn realiseren van de natuurdoelstellingen. Uit het MER³ blijkt echter dat de gestelde natuurdoelen moeilijk op de korte termijn realiseerbaar zijn, omdat de bovengrond voedselrijk is en er een aanvoer van nutriënten vanuit de mineraalrijke kwel plaats vindt. Daarnaast wordt het hele gebied gekenmerkt door een bijzonder hoge concentratie chloride, fosfaatverbindingen en stikstof in het grondwater.

Naar de mening van de Commissie is het, gelet op de huidige voedselrijkdom in het gebied, realistischer om voor de korte termijn natuur na te streven die daarbij past, zoals bloemrijke ruigten of rietteelt. Via een gericht beheer is het dan mogelijk om op de lange termijn tot de gewenste voedselarme natuur te komen, zoals bloemrijk grasland of nat schraalgrasland. Mogelijke beheermaatregelen zijn het verwijderen van maaisel en het oogsten van riet. Het MER geeft geen uitwerking van dergelijke beheermaatregelen

Een bijkomend voordeel van het in eerste instantie richten op voedselrijke natuur is dat de in het MER beschreven noodzaak tot periodieke peilverlaging wegvalt, omdat bloemrijke ruigten of rietteelt mogelijk zijn bij permanent natte condities. Dergelijke condities dragen bij aan tegengaan van de bodemdaling.

■ De Commissie adviseert om aan te geven hoe de uiteindelijke natuurdoelstellingen stapsgewijs bereikt kunnen worden, uitgaande van het in eerste instantie richten op voedselrijke natuur, en hiervoor een adequaat beheerplan op te stellen.

Een specifiek aandachtspunt bij het realiseren van natuur is de in het gebied aanwezige kattenklei. In het gebied waar kattenklei voorkomt wordt bij oxidatie zwavelzuur met pH-waarden van 2 en 3 gevormd en kunnen verhoogde concentraties aan zware metalen voorkomen. Dit heeft zeer nadelige effecten op diepwortelende gewassen. Voor eventuele bosontwikkeling in het gebied waar de kattenklei voorkomt is een betere drooglegging noodzakelijk met als gevolg meer oxidatie. In het MER wordt niet uitgewerkt welke consequenties dit heeft voor het bereiken van de doelstellingen.

---

³ Zie bijlage 5c van het MER: Bodemchemisch onderzoek Marickenland en Zuidplaspolder. Plagadvies voor natuurontwikkeling.

- De Commissie adviseert om in het landschapsplan een toelichting te geven op de consequenties van de aanwezigheid van (zure) kattenklei op de inrichting van het plangebied, en mogelijkheden om de kattenklei eventueel te verwijderen (grondbalans).

Het tempo van de realisatie van het plan wordt volgens het MER sterk bepaald door de mogelijkheden om grond aan te kopen. Gedurende een aanzienlijke periode zal een relatief groot areaal waarschijnlijk een agrarische functie blijven behouden. Omdat de natuurontwikkeling en de agrarische functies een verschillend watersysteem vereisen dient er aandacht gegeven te worden aan hoe natuurontwikkeling en agrarische activiteiten elkaar wederzijds beïnvloeden gedurende de realisatiefase.⁴

- De Commissie adviseert om aan te geven hoe de natuurontwikkeling en de agrarische activiteiten elkaar wederzijds beïnvloeden gedurende de verwerving van de gronden en de realisatie van de natuurgebieden.

Bodemdaling en kwel

Volgens het MER zal de bodemdaling afnemen en uiteindelijk stoppen in alle beschouwde alternatieven in de gebieden waar vernatting door peilfluctuatie wordt ingevoerd. Voor zowel het MMA als het VKA zijn er twee varianten op het peilbeheer ontwikkeld. In de eerste variant is er in het recreatiegebied hetzelfde peilbeheer als in de natuurgebieden (hogere peil en meer natuurlijke fluctuatie). In de tweede variant wordt in het recreatiegebied het huidige lagere peilvlak zonder fluctuatie gehandhaafd (het peilvlak is hetzelfde als in het stedelijk gebied). Naar de mening van de Commissie wordt uit het MER niet duidelijk of de bodemdaling hiermee volledig wordt gestopt. In het MER staat dat bodemdaling zal blijven optreden als in de recreatiegebieden het huidige peil zonder fluctuatie wordt gehandhaafd. Ook bij een hoger peil met een meer natuurlijke peilfluctuatie zal bodemdaling echter doorgaan als in de zomer het peil tijdelijk wordt verlaagd. Een tijdelijke verlaging is noodzakelijk om het vrijkomen van fosfaten tegen te gaan. De effecten op bodemdaling kunnen verminderd worden door zowel de natuur- als de recreatiegebieden zodanig in te richten dat er in een zo groot mogelijk gebied vernatting kan worden toegepast. Bijvoorbeeld door het aanleggen van hogere recreatiepaden in het gebied en de keuze voor natuur die bij vernatting past, zoals bloemrijke ruigten en riet (zie eerder).

De Commissie onderschrijft de conclusie van het MER dat in geen van de alternatieven het mogelijk is om de kwelsituatie in voldoende mate te verbeteren. De kwelsituatie legt wel beperkingen op aan de inrichtingsmogelijkheden in het gebied. Het MER stelt bijvoorbeeld dat de ontwikkeling van waterrijke zones met plassen en brede sloten niet wenselijk is vanwege het kwelbezwaar. De Commissie merkt op dat de mogelijke peilverhoging in de polder Groot-Mijdrecht Noord de kwel in de polder Groot-Mijdrecht Zuid waarschijnlijk zal doen toenemen.⁵ Omdat de kwelsituatie kenmerkend voor het plangebied is dient het landschapsplan hier ruime aandacht aan te geven. Door bijvoorbeeld in een zo groot mogelijk gebied een hoger peil met een meer natuurlijke peilfluctuatie toe te passen wordt de kwel zoveel als mogelijk beperkt waardoor er een positief effect op natuurontwikkeling en de waterhuishouding

⁴ Zie inspraakreactie 1,2, 10, 11, 12, 13, 14 en 15 waarin gevraagd wordt naar de effecten van het plan op de continuïteit van de agrarische bedrijfsvoering.

⁵ In een deel van de polder Groot-Mijdrecht Noord (tussen Botshol en Zuid-Mijdrecht) is er sprake van een mogelijke peilverhoging van 1 à 2 m. De gemeente De Ronde Venen geeft aan dat de plannen voor Groot-Mijdrecht Noord nog onzeker zijn en dat daarom het project Marickenland leidend is in de planontwikkeling voor de polder Groot-Mijdrecht.

ontstaat. Er kan hierbij onderscheid gemaakt worden tussen de gebieden voor intensieve recreatie met eenzelfde peilvlak als in het stedelijk gebied en de gebieden voor extensieve recreatie met eenzelfde peilvlak als in de natuurgebieden.

- De Commissie adviseert om in het landschapsplan aan te geven welke gevolgen de bodemdaling en de kwelsituatie hebben op de inrichting en ontwikkeling van het plangebied. Zowel bodemdaling als kwel worden, zij het in gering mate, tegengegaan door in een zo groot mogelijk gebied peilverhoging toe te passen. In het landschapsplan kan de inrichting van de natuur- en recreatiegebieden hierop aangepast worden.

Bijlage 5a geeft voldoende informatie om de effecten op de waterbalans te bepalen. Het beschreven watermodel kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de effecten van verschillende vormen van peilbeheer op de kwelsituatie weer te geven. De Commissie merkt echter op dat het MER te weinig beschrijft hoe het gebruikte watermodel specifiek is gemaakt voor de situatie in Marickeland. Er wordt bijvoorbeeld niet aangegeven hoe de parameters bij het kalibreren zijn aangepast en hoe groot de resterende modelfouten zijn. Daardoor is niet inzichtelijk in hoeverre het gebruikte model de werkelijkheid goed beschrijft voor de specifieke situatie in Marickeland. Aangezien de uitkomsten van de berekeningen plausibel overkomen, vindt de Commissie dit geen essentiële tekortkoming.

Waterberging

Het introduceren van een meer natuurlijke peilfluctuatie is een belangrijke maatregel in de beschouwde alternatieven. De Commissie is van mening dat een meer natuurlijke peilfluctuatie weliswaar gedurende een groot deel van het jaar bijdraagt aan een flexibele waterhuishouding maar niet noodzakelijkerwijs een verbetering van de mogelijkheden voor waterberging betekent. Naargelang het waterpeil hoger wordt neemt de ruimte voor berging af en daarmee zal bij extreme regenval de kans op inundaties toenemen.

- De Commissie adviseert om in het landschapsplan te kwantificeren hoe de opgave voor waterberging wordt gerealiseerd in de situatie met een meer natuurlijke peilfluctuatie. In het bijzonder dient er aandacht gegeven worden aan waterberging wanneer er bij een hoog waterpeil extreme regenval plaats vindt. De uitwerking hiervan kan plaats vinden in de Watertoets ten behoeve van het landschapsplan.

Mitigeren van negatieve effecten

In het MER staat slechts een summiere beschrijving van de mitigerende maatregelen om de negatieve effecten van het voornemen op de ecologische structuur en op de verkeersveiligheid van de N201 te voorkomen. Een aantal inspraakreacties gaat in op de verkeerseffecten van het plan.⁶

- De Commissie adviseert om bij de uitwerking van het plan nader in te gaan op de mogelijkheden om de negatieve effecten van de N201 te mitigeren, bijvoorbeeld door meer specifiek in te gaan de veiligheid van de kruisingen in het bijzonder voor fietsers en voetgangers, de barrièrewerking voor natuur en water en mogelijkheden om geluidhinder te beperken.

---

⁶ Zie inspraakreacties 5, 7 en 15 waarin gevraagd wordt naar de verkeerskundige situatie in het bijzonder rondom de N201.

Archeologisch waardevolle gebieden

Uit het VKA blijkt niet hoe de geplande bosontwikkeling landschappelijk wordt ingepast in de potentieel archeologisch waardevolle gebieden in het gebied. Gegevens over de potentieel archeologisch waardevolle gebieden staan in het MER maar de consequenties voor de inrichting van het gebied zijn niet aangegeven.

- De Commissie adviseert om in het landschapsplan aandacht te besteden aan de inpassing van bosontwikkeling in de potentieel archeologisch waardevolle gebieden. Zo kunnen bijvoorbeeld de kreekruggen met de hoogste potenties open gehouden worden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van B & W van De Ronde Venen

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van De Ronde Venen

Besluit: Bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09.2 en C 10.1

Activiteit: Herinrichting van het plangebied Marickenland ten behoeve van natuur (320 hectare), recreatie (175 hectare) en wonen (950 woningen).

Betrokken documenten

- Milieueffectrapport Marickenland
- Voorontwerp bestemmingsplan Marickenland. Voorschriften (5 juni 2007)
- Voorontwerp bestemmingsplan Marickenland. Toelichting (5 juni 2007)
- Nota van Uitgangspunten Marickenland (15 maart 2007)
- De Blauwe Motor van het Parklandschap: Analyse van Water en Bodem voor Realisatie van Natuurdoeltypen (Gemeente de Ronde Venen, 2003)
- Voorverkenning Wateropgave de Ronde Venen (Provincie Utrecht, 2005)

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Zie bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: De Ronde Vener d.d. 17 mei 2006
aanvraag richtlijnenadvies: 8 mei 2006
ter inzage legging startnotitie: van 18 mei tot en met 28 juni 2006
richtlijnenadvies uitgebracht: 11 juli 2006
richtlijnen vastgesteld: 21 september 2006

kennisgeving MER in: De Ronde Vener d.d. 20 juni 2007
aanvraag toetsingsadvies: 21 mei 2007
ter inzage legging MER: van 21 juni tot en met 1 augustus 2007

toetsingsadvies uitgebracht: 24 september 2007

Bijzonderheden: Omdat het niet mogelijk bleek het overleg over het conceptadvies binnen de adviestermijn te houden heeft het College van B & W van De Ronde Venen uitstel verleend voor het uitbrengen van het advies (d.d. 11 juni 2007).

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige te-

kortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

H. Boukes

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

drs. L. Bijlmakers

dr.ir. J. Brons (werkgroepsecretaris)

drs. R.J. Jonker

ir. K.A.A. van der Spek

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. J.H. Plomp, Vinkeveen
2. J. Wijk, Waverveen
3. J.H. Plomp, Vinkeveen
4. dhr. en mevr. Woudstra, Vinkeveen
5. P.J. Bast en Blauwhoed Eurowoningen, Amersfoort
6. W. Bos, Wilnis
7. Bewonersvereniging Zuiderwaard, Vinkeveen
8. BP Wilnis BV Tankstation en autowascentrum, Wilnis
9. A.J. Verweij, Vinkeveen
10. B. van Vliet-Bloed, Waverveen
11. Familie van Wijk, Waverveen
12. A. Boer, Wilnis
13. Ronald en John Kruyswijk, Waverveen
14. Mts. Spruijt, Vinkeveen
15. Mooi Platteland, (12 eensluidende reacties)
16. Vereniging Industriële Belangengemeenschap, Mijdrecht

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Ruimtelijke Ontwikkeling Marickenland De Ronde Venen

De gemeente De Ronde Venen heeft het voornemen om een woon-, natuur- en recreatiegebied te realiseren in de polder Groot Mijdrecht Zuid. Hiervoor wordt het bestemmingsplan Marickenland opgesteld voor een natuurgebied van 320 hectare, een recreatiegebied van 175 hectare en een nieuwbouwlocatie voor 950 woningen. Voor het vaststellen van het bestemmingsplan Marickenland wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2161-4